

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRØÐURSKAPUR

Nr. 47.

Lýsingaprisur fyri þettireglu: 30 øyr. á forsiðuni, 20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórrí lýsingum fæst avsláttur í prísinum.

Leygardagin 19. november 1938.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið verður bílagt á posthúsinum, brævasvarstodum og skrivstovnu. Telf. 143.

12. árg.

Felagsskapur.

Einstaklingurin orkar einki, meðan einstaklingarnir gingnir í felagsskap orka stórverk.

Hetta hevur arbeidarafjöldin kring hin demokratiska heimin ásannað,

ti ljóðar fylkingarherrópið til arbeidara-fjældina sum aldri áður.

Og hetta herrópið ljóðar nú millum Føroya arbeidarafjæld.

«Tann stein, sum tú ikki ert forur at vika, mást tú lata liggja.»

Soleiðis kann sigast við hann, ið einsamallur stendur. Hetta manar til felagsskap. Tí tann stein, sum ein ikki einsamallur er forur fyri, kunnu fleiri lyfta í felagsskapi. Út frá hesum sjónarmiði eru øll felag stovnað, antin tað eru arbeidsmanna- og fiskimannafelag ella kapitalist-felag. »Proletarar í alle Lande forener eder,« segði okkara stóri lærumeistari Karl Marx, og yvirklassin hevur hitt mótsætta herrópið. Teir fylkjast um allan heimin. Teir stýja hvønn annan við pening — ja, enná við kanónum og øðrum fjandans-skapi fyri at kúga arbeidaraklassan um allan heimin.

Henda vanda má ein og hvør slitnaður og kvinna gera sær greitt og skilja, at tað er neyðugt at standa fast saman ikki bert í síni egna bygd, men um heila landið, ja — um allan heimin. Hetta skilja slitmenn í øllum Norðanlondum, og tí hava teir felagsskap landanna millum og felagsskap við slitmenn í øllum londum, har ið slitfólkið hevur lógví at hugsa, tala og skriva frítt.

Føroyingar eru nú í ferð við at koma sær í henda felagsskap, og tað er uppá tíðina: tí frígering arbeidaranna má vera arbeidaranna egna sak og má vera arbeidaranna hægsta mið og mál. Arbeidarin — slitflokkurin — í grannalondum okkara er komin langt fram á frígeringar-leiðina, og rættir nú hondina hendan vegin til okkara og bjóðar okkum við í henda felagsskap til okkara frígering.

Mong eru tey, sum enn liva á lívsins skuggasíðu: evnarík børn verða hildin niðri í veseldómi, tí faðirins pengapungur er tómur, mong sita svong og

kold, tí pápin er sjúkur ella av tí, at fiskiskapurin er misseydnaður, mong siggja ikki eitt oyra fyri slitt, bert rug og eitt sindur av sukri. — Soleiðis er skilið, og eg kundi roknað upp í tað óendiliga av armóð, sum okkara slitfólk liva undir og verða at liva undir, inn til slitfólkinu vakna og ganga saman í felagsskap — ein so sterkan og óbróttligan felagsskap bæði fakliga og politiskt, at slitmaðurin í øllum lutum er forur fyri at siga, hvar ið skapið skal standa — bæði á landi og sjógvi, um borð á sluppum trolarum o.s. fr. — Frígering arbeidarans má vera arbeidarans egna sak, og frígering einstaklingsins vinst einans og aleina gjøgnum felagsskap.

«Bert er bróðurleyst bak,» segði maðurin á sinni, tá ið hann fekk spjót fíggjandans í ryggin. Bróðirin var deyður og kundi ikki hjálpa. Bert er bakið á tí fátæka, sum einsamallur stendur. Hann kann skúgvast og stoytast allar vegir og staðir; øðrvisi, tá fleiri standa saman. Tí tekur ein bygd seg saman í felagsskap, og tí ganga tær ymisku bygdirnar aftur saman í landsfelag, og tí ganga landsfelogini aftur saman í internasjonalan felagsskap.

Teir arbeidsmenn, sum ganga ímóti og ráða sínum starvsbróðrum frá at ganga hesa leið, teir gera eina so ringa og landskaðiliga gerð, at tað er mæð ófátíligt, hvat ið tað er, sum liggur aftanfyrri har.

So sattu, sum tað er, at felagsskapur gevur meg, líka so víst er tað, at sundurlyndið og spjadan niðurbrytur og mergsygur arbeidaraklassan og forðar slitmonnum at krevja sín rætt og at vinna fram til betri kor.

Líka so lítil og maktarleysur

ein fátækur maður er, tá ið hann stendur einsamallur, líka so sterkur er slitmannaflokkurin, bert tað rætta samanbaldið og áráðið er til steðar.

«Kom ræk mig, o Broder, din barked Haand,» soleiðis syngja danskir arbeidarar, og soleiðis siga teir í dag við føroyskar arbeidarar; og tibeitur vísur tað seg, at flest allir føroyskir arbeidarar skilja tað, at samanbald er vegin til frígering arbeidaranna. »Proletarar í alle Lande forener eder« — ella á føroyskum: »Ognarleysir um allan heimin fylkjast.

J. H. Danbjørg.

Ein upplýsing til fiskimenn.

Av tí, at Føroya Fiskimannafelag í bløðunum hevur eina merkiliga frágreiðing um Suðuroyar Fiskimannafelag, eru vit noyðdir til at geva eina frágreiðing, tó at tvey felag, ið arbeida fyri fiskimannin, ikki áttu at tjakast í bløðunum, men heldur arbeitt í felag fyri fiskimannsins gagn og besta.

Tað, ið F. F. greiðir frá um telegramm og svartelegramm, er, eftir sum gerðarbokin sigur. Men F. F. gloymir, at tann forhandlingin ikki hevur funnið stað, tó at tað, at F. F. fleiri ferðir er uppfordrad til at forhandling við S. F. um ymiskar spurningar felaganna millum. Okkum kunnugt viðvíkjandi roknskapinum í Froðbiar sókn hevur F. F. fingið peningin, men limaforteknið og roknskapurin misfórst av einum óhæddi. Hvát ið viðvíkjar gomlum eftirstøðum hjá sóknarformonnum í Suðuroy til F. F., munu tær óivað procentliga vera minni enn allar tær eftirstøður, sum ígjøgnum árinu eru sløddar burtur hjá F. F. kring í sóknunum norðanfjarða. Annars er at siga, at eitt felag, sum hevur ca. 600 limir, ikki kann standa til svárs í fleiri öldir fyri tað, sum nakrir fáir menn kanska av misgávu eru komnir í skuld fyri til F. F.

Hetta limagjaldið, sum lýst er í bløðunum frá S. F. vísur seg at vera fallið F. F. so hart fyri bróstið, og sigur F. F., tað verður at tvinga fiskimennin norðanfjarða inn í felag okkara, men tað er eitt mál, ið allir fiskimenn í Suðuroy vóru einigir um, tá teir stovnaðu slitt felag, at so mátti verða, tí allastaðni úti í verðini, har fiskifelag eru, rindar fiskimaðurin slitt limagjald

FÆRØSK MARGARINE
VITA NR. 1.
Vitaminiseret.
er fremstillet af de bedste Raastoffer.

Bróðurkredsmøti í Klaksvík.

Um Gud vil, heldur bróðurkredsurin ármøti í Klaksvík í døgnum 21—27 november; vit biðja tí allar limir og annars menn og kvinnur, ið hug hava at samlast við okkum, og ikki víta sær innivist, at venda sær til Alfred Petersen helst innan 20.

Talarar verða prestar, missionerar og onnur, ið von eru at bera Guds orð fram.

Til frama fyri »Hina føroysku sjómannsmissionina« halda sjómannsmissionens kvinnufugu arbeidarar útsalg í sambandi við møtið.

Fyri Bróðurkredsin

Joen Christiansen,
formaður.

Alfred Petersen,
skrivari.

til felagið á tí plássi, hann siglir út frá, og kann man ikki koma uttanum, at hetta er beint.

Tað, at allir fiskimenn skuldu hava frítt at rinda limagjald til tað felag, teir sjálvir vildu, var eitt uppskot frá formanninum í F. F., sum S. F. gekk við til bert fyri tað árið, ímóti at forhandling bleiv upptikin av F. F. innan 1. oktober sama árið, nú mugu fiskimenn ikki gloyma, at Suðuroyingar hava haft eina kontrakt, sum ljóðaði uppá F. F., síðan felagið varð stovnað inn til í ár, hvar F. F. benyttaði sær væl av, tá ið frábytt varð við Suðuroyar skipum, at taka 7 kr. frá hvørjum fiskimanni, tó at hann hevði rindað limagjald til S. F., tó tað var avgjort felaganna millum, at frítt var at rinda limagjald, hvar ein vildi, sum formaður F. F.s enn vil hava tað at vera.

Í ár hevur S. F. sína egnu kontrakti, men hóast hetta eru nakrir fiskimenn, ið koma at rinda tvífalt limagjald, tá frábytt verður, við at nokur fá skip í Suðuroy hava brúkt F. F.s kontrakt at mynstra undir, og mugu allir fiskimenn vera klárir yvir, at Suðuroyar fiskimenn hava haft meira enn almindiligt tolt til henda ófátaliga alburð F. F.s, og kann hetta ikki ganga longur.

Tað undrar okkum ikki so lítið, at F. F. greiðir frá gomlum eftirstøðum úr Suðuroy og ófullkomnum roknskapi úr Froðbiar sókn, men gloymir at skjóta til tað, ið Suðuroyingar áttu innanfyrri F. F. av kapitali, ið var í felagsskassanum, tá ið Suðuroyingar stovnaðu slitt egna felag. Vildi tá F. F. verið meira

2 kvígukálvar

annar 9, hin 7 mánaðar, til sølu.

Háldan Mortensen,
Óravík.

beinasamt og hjálpt sínum starvsbróðrum sunnanfjarða, tá ið teir stovnaðu slitt egna felag á herum botni, vildu teir rindað Suðuroyinganna part av felagsskassanum, men so varð ikki. Men »plukka« Suðuroyingar fyri limagjald til F. F., hóast teir hava rindað limagjald til S. F. Meinar F. F., hetta hóskar væl? Tað vísur mannagongdina innanfyrri hetta felag.

Vit upplýsa, at S. F. ikki svarar aftur í bløðunum, um meira tjak skuldi blivið.

Stjorn Suðuroyar Fiskimannafelags

Chr. Kærbeck.
frn.

Gott fólk - 4 $\frac{1}{2}$ pct.

Við stórum stavum skrivar »Krossur« illsinnisorð og brigsli á Klaksvíkar arbeidarar, tí teir við 70 atkvøðum móti ongari viðtöku at ganga í felagsskap við danskar arbeidarar, meðan hann breggjar av, at Havnamenn søgdu nei takk til felagsskaps-tilboðið frá donskum arbeidarum — men gloymur at leggja við, at bert 25 Havnar arbeidarar vóru teir, ið søgdu nei takk. 25 av 600 felagslimum. Eru bara 4 av 100 arbeidarum í Havn gott fólk? So sigur »Krossur«.

